

Jakość oferty edukacyjnej w opinii studentów pielęgniarstwa i fizjoterapii realizowanej w ramach programu Erasmus przez fiński Uniwersytet Nauk Stosowanych w Mikkeli (Mikkeli University of Applied Sciences) – doniesienie wstępne

The quality of education in opinion of nursing and physiotherapy students accomplished in Erasmus Programme in the Finish Mikkeli University of Applied Sciences – preliminary study

Tomasz Cuber, Urszula Woronowicz

Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa
Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny w Lublinie

ADRES DO KORESPONDENCJI:

Tomasz Cuber
Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa
Al. Raławickie 1
20-059 Lublin

STRESZCZENIE

JAKOŚĆ OFERTY EDUKACYJNEJ W OPINII STUDENTÓW PIELĘGNIARSTWA I FIZJOTERAPII REALIZOWANEJ W RAMACH PROGRAMU ERASMUS PRZEZ FIŃSKI UNIWERSYTET NAUK STOSOWANYCH W MIKKELI (MIKKELI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES) – DONIESIENIE WSTĘPNE

Wprowadzenie. Pojęcie jakości jest wielowymiarowe i niejednoznaczne. Niejednokrotnie podkreślana jest jego dynamika. Znaczenie, jakie przypisuje się temu pojęciu zależy także od okoliczności, w jakich się do niego odwołujemy. Aktualnie mamy do czynienia z rynkiem usług edukacyjnych, więc jakość usług świadczonych przez uczelnie wyższe powinna odgrywać kluczową rolę w zarządzaniu uczelnią. Zbadanie opinii studentów na temat oferty edukacyjnej jest istotnym elementem w ogólnej ocenie jakości procesu kształcenia.

Program Erasmus (*the European Community Action Scheme for the Mobility of University Students*) umożliwia wyjazdy studentów za granicę na część studiów oraz praktykę, promuje mobilność pracowników uczelni, stwarza im liczne możliwości udziału w projektach wraz z partnerami zagranicznymi.

Cel pracy. Celem pracy była ocena poziomu jakości oferty edukacyjnej wśród studentów uczestniczących w programie Erasmus oferowanym przez fińską uczelnię – Uniwersytet Nauk Stosowanych w Mikkeli.

Materiał i metody. Badania dotyczące opinii na temat jakości oferty edukacyjnej programu Erasmus zostały przeprowadzone za pomocą studium indywidualnych przypadków, na grupie studentów z czterech krajów: USA, Portugalii, Polski oraz Grecji, którzy uczestniczyli w edukacji na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Mikkeli w okresie 1.09.2008 – 30.11.2008 na kierunkach pielęgniarstwo oraz fizjoterapia.

Wyniki i wnioski. Na podstawie przeprowadzonych badań, które miały na celu ocenę jakości kształcenia wśród studentów korzystających z programu Erasmus można wywnioskować, iż jest ona na wysokim poziomie. Respondenci wysoko ocenili jakość proponowanych informacji oraz kompetencji nauczycieli akademickich. Negatywnej ocenie studentów podlegała jakość przekazywanych informacji na temat programu Erasmus, zbyt małe możliwości mobilności w wyborze jednostek w których odbywała się praktyki zawodowe oraz zbyt krótki okres edukacji

Słowa kluczowe:

jakość edukacji, program Erasmus, studenci pielęgniarstwa i fizjoterapii

ABSTRACT

THE QUALITY OF EDUCATION IN OPINION OF NURSING AND PHYSIOTHERAPY STUDENTS ACCOMPLISHED IN ERASMUS PROGRAMME IN THE FINISH MIKKELI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES – PRELIMINARY STUDY

Introduction. The term of quality is multidimensional and ambiguous. Its dynamics is very often emphasised. The meaning that is attributed to this term also depends on the circumstances in which people refer. Nowadays the market of educational services is very broad, so the quality of education at higher schools should play the main role in university management. The crucial element in assessment of the quality of education is monitoring of students' opinion about educational offer. Erasmus Programme (*the European Community Action Scheme for the Mobility of University Students*) enables students to go abroad and partly study there, promotes the mobility of academic teachers and scientists to participate in international study projects.

The aim of the study. The aim of the study was to assess the level of quality of educational offer among students who participated in Erasmus Programme offered by the Finnish Mikkeli University of Applied Sciences.

Material and Methods. The study that concerns the students' opinion about the quality of educational offer of Erasmus Programme was carried out by the use of case study method among the group of students from four countries: USA, Portugal, Greece and Poland. All of them participated in international education for nursing and physiotherapy students offered by the Mikkeli University of Applied Sciences between 1st of September and 30th of November 2008.

Results. On the basis of the conducted study that aimed the assessment of the quality of education among students who participated in Erasmus Programme the main outcome was that they evaluated it on a high level. The higher rank was ascribed to the quality of offered information and academic teachers' competence. Negative opinion was given to the quality of information about Erasmus Programme itself and too little possibility of mobility in choosing institutions where students could have been professionally trained and too short period of education.

Key words:

quality of education, Erasmus Programme, nursing and physiotherapy students

WPROWADZENIE

Wielu autorów zajmujących się jakością kształcenia podkreśla, że jest to termin bardzo trudny do zdefiniowania [1]. Priorytety poszczególnych grup uczestniczących w procesie kształcenia są różne, a więc posiadają one różne wyobrażenie o jakości edukacji. Znaczenie, jakie przypisuje się temu pojęciu zależy także od okoliczności, w jakich się do niego odwołujemy. Jakość wydaje się zatem terminem wymykającym się definicji. Wielokrotnie podkreślana bywa dynamika tego pojęcia. W rzeczywistości jednak chodzi o to, że jest pojęciem wielowymiarowym, niejednorodnym. Harvey i Green podzielili istniejące koncepcje na kilka kategorii:

- jakość rozumiana jako doskonałość,
- jakość jako gotowość do realizacji postawionych celów,
- jakość jako przekształcenie,
- jakość jako dolna granica,
- jakość jako podnoszenie standardów [1].

Zapewnienie jakości jest procesem, który ma pozwolić na sprostanie wciąż zmieniającym się oczekiwaniom jednostek uczestniczących w procesie kształcenia. Proces ten podlega ewaluacji, która jest procesem ciągłym, opartym na kryteriach, realizowanym zespołowo, wiąże się z pomiarem wiadomości, umiejętności i postaw uczących się, sprawnością nauczycieli i jakością programu. Ewaluacja jakości kształcenia osadza się na badaniu jego struktury i zjawisk, czyli kategorii dydaktycznych już ustalonych oraz ich transformacji w czasie i przestrzeni [2].

Akceptując fakt, że mamy aktualnie do czynienia z rynkiem usług edukacyjnych, to jakość usług świadczonych przez uczelnie wyższe powinna odgrywać kluczową rolę w zarządzaniu uczelnią. Uczelnie kształcenia wyższego muszą mieć świadomość, że odpowiednia jakość produktu (kształcenia), obsługa i komunikacja zapewnią nie tylko optymalizację użyteczności usługi dla klienta (studenta), ale również pozwolą na skuteczniejsze konkurowanie na rynku. Jakość może być rozumiana jako najwyższy ceniony zbiór cech w stosunku do poziomu możliwego do osiągnięcia. Można ją też rozumieć jako stabilność złożonych parametrów. Jakość może być też postrzegana z dwóch różnych punktów widzenia - wewnętrznego i zewnętrznego. Z wewnętrznego punktu widzenia jakość oznacza zgodność z określonymi normami; z perspektywy zewnętrznej jej podstawą jest subiektywna ocena klienta. Można też mówić o jakości relacji, która wyznaczana jest

przez ocenę relacji profesjonalnych i społecznych zachodzących w procesie świadczenia usługi [3]. Do określenia globalnej jakości usługi dochodzi się poprzez porównanie jakości oczekiwanej z jakością doświadczaną w procesie jej świadczenia. W tym kontekście, usługa posiada odpowiednią jakość, jeżeli zostanie wykonana przynajmniej zgodnie z oczekiwaniami klienta [4].

Najczęściej wyróżniane kryteria jakości, które klienci biorą pod uwagę dokonując jej oceny to:

- niezawodność,
- odpowiedzialność,
- kompetencje,
- dostępność,
- uprzejmość,
- komunikacja,
- zaufanie,
- znajomość i rozumienie potrzeb klienta,
- materialna obudowa usługi [5].

W ciągu ostatniego dziesięciolecia zagadnienia jakości stały się dominujące na rynku usług. Badanie jakości usługi znalazło się także w centrum zainteresowania uczelni wyższych, a wyniki badań w tym zakresie zaczęły być wykorzystywane jako podstawa strategicznego zarządzania uczelnią. Można się spodziewać, że wybór konkretnej szkoły wyższej, wydziału, czy kierunku studiowania będzie coraz bardziej zależał od oferowanej jakości kształcenia. Dlatego też badanie opinii studentów na temat przebiegu procesu kształcenia stało się jednym z najważniejszych elementów składających się na wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia [6].

Badania dotyczące trafności pomiaru w obszarze jakości usług edukacyjnych przynoszą ciekawe dane dotyczące zmian w ocenach studentów wraz z postępującym procesem kształcenia. Haller, badając proces oceny jakości kształcenia w szkole wyższej, analizował zmiany w oczekiwaniach studentów i spostrzeganej ważności poszczególnych wymiarów procesu kształcenia. Badane czynniki podzielił na trzy grupy: struktura kształcenia, jakość i przebieg oraz efekty procesu kształcenia [7].

Jakość usług stała się istotnym tematem dyskusji pomiędzy instytucjami oferującymi kształcenie wyższe. Konstruowanie i poprawianie jakości programów kształcenia jest w tej chwili jednym z najważniejszych zadań dla zespołu zarządzającego szkołą wyższą. Usługi - szczególnie publiczne - mają jednak wielu interesariuszy i w związku z tym ocena ich jakości nie może ograniczać się jedynie do

badania bezpośrednich klientów. Ich podstawą powinna być szczegółowa analiza obszarów istotnych z punktu widzenia obu stron, tj. usługobiorców i usługodawców. Analiza jakości w kategoriach rozbieżności pomiędzy ważnością wymiarów usługi a ich poziomem wykonania wydaje się tu tworzyć szczególnie użyteczną perspektywę [8].

Jednym z elementów procesu podnoszenia usług edukacyjnych w Europie, wymiany myśli naukowej i dzielenia się osiągnięciami na polu dydaktycznym uczelni wyższych jest budowanie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Próba sprostania temu ambitnemu celowi, wypracowanemu w ramach Procesu Bolońskiego jest Program Erasmus. Został on powołany do życia w 1987 roku jako europejski program wyjazdów stypendialnych dla studentów (*the European Community Action Scheme for the Mobility of University Students*). Jego nazwa nawiązuje do imienia holenderskiego humanisty i teologa Erazma z Rotterdamu (1466- 1536). Beneficjentami uczestniczącymi w programie Erasmus jest 27 krajów Unii Europejskiej, 3 kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego: Islandia, Liechtenstein, Norwegia, oraz kraj kandydujący - Turcja. Obecnie, w programie uczestniczy około 9 na 10 szkół wyższych w Europie [9]. Umożliwia wyjazdy studentów za granicę na część studiów oraz praktykę, promuje mobilność pracowników uczelni, stwarza im liczne możliwości udziału w projektach wraz z partnerami zagranicznymi.

MATERIAŁ I METODA

Metoda studium indywidualnych przypadków dotycząca opinii na temat jakości oferty edukacyjnej programu Erasmus została przeprowadzona na grupie studentów z czterech krajów: USA, Portugalii, Polski oraz Grecji, którzy uczestniczyli w edukacji na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Mikkeli w okresie 1.09.2008 – 30.11.2008 na kierunkach pielęgniarstwo oraz fizjoterapia. Łącznie przebadanych zostało 9 osób. Ograniczona liczba respondentów związana była z ogólną liczbą uczestników biorących udział w module realizowanym w fińskiej uczelni. Poprawnie wypełnione ankiety posłużyły jako materiał empiryczny do analizy wybranego zagadnienia. Badania miały charakter anonimowy a respondenci wypełniali kwestionariusz w obecności ankietera. Każdorazowo, wypełnienie kwestionariusza ankiety poprzedziła informacja o celach badania oraz szczegółowa instrukcja.

Narzędziem badawczym zastosowanym w przeprowadzonych badaniach był kwestionariusz ankiety własnej konstrukcji. Kwestionariusz opracowany został w języku angielskim i zawierał 42 pytania właściwe oraz metryczkę (płeć, wiek, kraj pochodzenia, pytanie o wcześniejsze doświadczenia studiowania zagranicą). Zawarte w nim pytania mają charakter pytań zamkniętych i otwartych. Kwestionariusz opracowany został na podstawie literatury przedmiotu badań, aby uwzględnić wszystkie aspekty składające się na poziom satysfakcji studentów biorących udział w wymianie studenckiej w ramach programu Erasmus, realizowanej przez fińską uczelnię. W celu przeprowadzenia badań skonstruowano dwie wersje ankiety. Jedna z nich była przeznaczona dla studentów pielęgniarstwa biorących udział w stypendium, a druga dla kierunku

fizjoterapia. Następujący podział był niezbędny, ponieważ oferty edukacyjne obydwu kierunków były nieznacznie zmodyfikowane. Studenci pielęgniarstwa odpowiadali na pytania dotyczące modułu *Global Health* oraz praktyk zawodowych, natomiast fizjoterapeuci tylko na odnoszące się do zajęć praktycznych.

Płeć uczestników badań rozłożyła się w następujący sposób: 1 mężczyzna, 8 kobiet. Wiek respondentów był zróżnicowany, przedstawiał się średnio w przedziale 20 – 25 lat. Analiza kraju pochodzenia badanych studentów pielęgniarstwa i fizjoterapii ilustruje, że przebadanych zostało 3 mieszkańców Polski (wszyscy byli studentami Uniwersytetu Medycznego w Lublinie), 2 - USA, 2 - Portugalii oraz 2 - Grecji. Na tej podstawie ocenić można, że Polska liczyła o 1 respondenta więcej niż inne kraje biorące udział w badaniu. Analiza kierunku studiów u badanych osób wskazuje, że 5 badanych osób studiowało pielęgniarstwo, a 4 uczestniczyło w zajęciach dla kierunku fizjoterapia. Dla każdego z uczestniczących w badaniu udział w edukacji realizowanej za granicą był nowym doświadczeniem.

CEL PRACY

Celem pracy była ocena poziomu jakości oferty edukacyjnej wśród studentów uczestniczących w programie Erasmus oferowanym przez fińską uczelnię – Uniwersytet Nauk Stosowanych w Mikkeli (UNSM).

WYNIKI

Ankieta, będąca podstawowym narzędziem badawczym niniejszej pracy, zawierała pytanie dotyczące oceny ogólnego poziomu realizacji oczekiwań postawionych przez studentów przed rozpoczęciem programu edukacyjnego w ramach projektu Erasmus, wyrażonym poziomem ich satysfakcji. Studenci mieli za zadanie wyrazić swój poziom satysfakcji w skali 5 – stopniowej, w której najniższą oceną była cyfra 1, a najwyższą cyfra 5.

Z badań wynika, że nikt ze studentów nie ocenił swojego stopnia satysfakcji poniżej poziomu – 4. Natomiast większość z respondentów określiło go jako dobry, zaś 3 ankietowane osoby przedstawiły go jako poziom doskonały. Na tej podstawie można stwierdzić, że wszyscy studenci wyrazili zadowolenie z edukacji realizowanej w UNSM w ramach programu Erasmus. Poziom satysfakcji respondentów można uznać za wysoki. Jest to dobry wynik jak na badanie o charakterze społecznym, gdzie jest wysoka trudność objęcia wszystkich zjawisk mających wpływ na zadowolenie.

Kolejnym rozpatrywanym zagadnieniem była kwestia spełnienia oczekiwań dotyczących realizacji zajęć przez Uniwersytet Nauk Stosowanych w Mikkeli w ramach programu Erasmus.

Wyniki wyraźnie wskazują, że wszyscy studenci odpowiedzieli twierdząco na postawione pytanie, dotyczące spełnienia oczekiwań studentów, założonych przed realizacją edukacji w ramach programu Erasmus. Cele postawione przez studentów przed przystąpieniem do procesu kształcenia na UNSM zostały urzeczywistnione.

Wszyscy studenci biorący udział w badaniu byli zdania, że realizacja edukacji w ramach programu Erasmus na fińskiej uczelni będzie miała wpływ na ich przyszłą praktykę zawodową. Może się to wiązać ze zdobyciem doświadczenia praktycznego w wybranej profesji o wymiarze międzynarodowym oraz nabyciem umiejętności kooperacji z członkami zespołu terapeutycznego, co jest niezbędnym wymogiem rzetelnego wykonywania przyszłych obowiązków zawodowych.

Podjęte badania opinii studentów na temat jakości oferty kształcenia zaproponowanej przez fiński Uniwersytet Nauk Stosowanych w ramach programu Erasmus zapewniły możliwość wyodrębnienia gorzej działających aspektów, które wymagają ulepszenia oraz uwidoczniły te, które są mocną stroną oferty.

Jedną z analizowanych kwestii była możliwość samodzielnego decydowania studenta o wyborze instytucji, w których odbywały się zajęcia, będące częścią edukacji realizowanej w ramach programu Erasmus, w tym praktyk zawodowych. Jednym z oczekiwań studentów dotyczących przyszłej realizacji kształcenia na UNSM byłoby zwiększenie samodzielności studentów podczas wyboru instytucji odbywania zajęć praktycznych podczas stypendium.

W badaniach zwrócono również uwagę na jakość informacji dotyczących oferty edukacyjnej programu Erasmus przekazywanych przed wyjazdem na stypendium. Tylko 2 studentów określiła jako słabą, zaś 4 osoby przedstawiły ją jako przeciętną. Natomiast tylko 3 ankietowanych wyraziło zadowolenie opisując jakość tych informacji jako dobrą. Na tej podstawie wnioskować można, że ilość oraz wartość edukacyjna uzyskanych wiadomości była niewystarczająca według opinii studentów.

Kolejnym badaniem zjawiskiem była opinia studentów na temat długości okresu edukacji w ramach programu Erasmus. Okres spędzony na stypendium w ramach programu Erasmus, 5 studentów określiło jako zbyt krótki, zaś 4 respondentów uznało ten okres za wystarczający. Natomiast żaden z badanych studentów nie uznał go za zbyt długi. Analiza wykazała, że studenci w przyszłości oczekiwali by wydłużenia czasu edukacji w ramach kształcenia na fińskiej uczelni.

Jednym z pozytywnych, w opinii studentów, zjawisk towarzyszących ofercie edukacyjnej UNSM była jakość kompetencji nauczycieli akademickich biorących udział w kształceniu w ramach programu Erasmus. Kompetencje nauczycieli akademickich 5 studentów określiło jako wystarczające, zaś 2 uznało za zaledwie przeciętne. Natomiast 2 respondentów udzieliło odpowiedzi – powyżej przeciętnej. Można założyć, że opinie studentów w tym elemencie edukacji w ramach programu Erasmus były przychylne nauczycielom biorącym udział w realizacji procesu kształcenia.

■ DYSKUSJA

Z uwagi na nieliczne badania z zakresu jakości kształcenia w zakresie pielęgniarstwa i fizjoterapii, w ramach programu Erasmus, wynikające z obiektywnego faktu, że taka forma uczestnictwa studentów w edukacji jest stosunkowo nowa, autorzy skoncentrowali się na doniesie-

niach analizujących jakość ofert kształcenia na medycznych uczelniach wyższych.

Badanie opinii studentów na temat edukacji w określonych uczelniach wyższych zazwyczaj koncentrowało się na wspólnym mianowniku, jakim była ocena jakości proponowanego kształcenia.

Próbą oceny satysfakcji studentów pielęgniarstwa ze studiów na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie były badania Sadurskiej i in. [10]. Do realizacji postawionego celu posłużono się metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki – ankiety. Metoda pozyskiwania informacji od studentów skupiała się na całokształcie doświadczeń związanych ze studiowaniem. W kwestionariuszu uwzględnione zostały takie obszary jak: organizacja toku studiów, zajęcia dydaktyczne, prowadzący zajęcia, zasoby biblioteczne, obiekty uczelni oraz ocena ogólna. Badaniami objęto 189 osób losowo wybranych kierunku pielęgniarstwo na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Studenci danego kierunku wyrazili swoją dezaprobatę z organizacji toku kształcenia. Według respondentów aspekty wymagające ulepszenia to: sprawność działania i pomoc ze strony administracji dziekanatu, uprzedzanie o zmianach w organizacji zajęć, długość przerw między zajęciami, nierównomierne obciążenie nauką w ciągu roku, rozplanowanie przedmiotów na poszczególnych latach studiów oraz poprawa dostępności informacji o programach i zasadach realizacji praktyk studenckich i wymaganiach stawianych pracom licencjackim.

Przedstawione wyniki można porównać z badaniami własnymi, przeprowadzonymi w fińskiej uczelni, jednak szczególnie starannie należy wyciągać wnioski na tej podstawie, ponieważ liczba respondentów oraz czas kształcenia na danej uczelni nie jest porównywalny. W opinii studentów, którzy realizowali edukację na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Mikkeli, jedynymi elementami wymagającymi poprawy było umożliwienie większej mobilności studentów w zakresie możliwości korzystania z placówek w których realizowane były praktyki zawodowe, ulepszenie systemu informacji o dostępności programu kształcenia oraz przedłużenie czasu stypendium na partnerskiej uczelni.

Ankietowani badani na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie pozytywnie określili zaangażowanie nauczycieli akademickich, jednak wykazując przy tym elementy wymagające ich zdaniem poprawy, wśród nich: kryteria oceniania, stopień obiektywizacji ocen studenckich, a także sposób oceniania i motywacji do nauki. W przypadku opinii studentów realizujących kształcenie w ramach programu Erasmus nie może być ona porównywalna, ponieważ studenci kierunku pielęgniarstwo okres edukacji zakończyli tylko jednym egzaminem z końcową oceną, natomiast na kierunku fizjoterapia zaliczenie określonych praktyk polegało na wystawieniu pozytywnej opinii studenta przez osobę nadzorującą tok kształcenia na Uniwersytecie w Mikkeli. Jednak zdecydowanie pochlebne opinie studentów można było zauważyć przy ocenie poświęconego im czasu.

Respondenci wyrazili też opinię na temat funkcjonowania Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Badani ocenili pozytywnie usługi biblioteczne,

jednak nie są do końca usatysfakcjonowani z ilości egzemplarzy podstawowych podręczników oraz usług kserograficznych. Studenci realizujący kształcenie w fińskiej uczelni wyrazili natomiast ogólne zadowolenie z form pomocy naukowych oferowanych przez uniwersytet, zatem można uznać, że zasoby i usługi bibliotek były satysfakcjonujące.

W jednej z części badań na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie studenci poproszeni zostali o dokonanie oceny ogólnego zadowolenia z kształtowania w trakcie studiów kompetencji zawodowych. Taka sama kwestia została również poruszona ze studentami międzynarodowymi na Uniwersytecie w Finlandii. Wyniki w obydwu przypadkach były porównywalnie wysokie. Podobnie pozytywnie została oceniona perspektywa przydatności danego kształcenia po studiach, w przyszłej pracy zawodowej.

Porównując obydwa przeprowadzone badania na temat jakości kształcenia na powyższych uczelniach można stwierdzić, że studenci Uniwersytetu Medycznego w Lublinie najniżej ocenili organizację toku kształcenia, natomiast studenci realizujący edukację w ramach programu Erasmus negatywnej ocenie poddali zbyt małą możliwość mobilności podczas toku studiów. Kolejnym wnioskiem jest równie wysoki ogólny poziom satysfakcji respondentów ze studiów [10].

Podobne badania, na szerszą skalę (1089 respondentów) przeprowadzone zostały przez Kościółek i wsp. [11]. Celem badania było poznanie opinii studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie na temat organizacji toku studiów oraz przebiegu zajęć na ich Uczelni. Z danych wynika, iż ponad połowa ankietowanych była przygotowana do studiowania, fakt ten jest powodem do zadowolenia, ponieważ już wstępne rozważania stawiają pozytywną diagnozę prognostyczną na temat oceny jakości kształcenia. Dokonana analiza wyników potwierdza duży zasób wiedzy z zakresu charakterystyki oraz planu studiów wśród biorących udział w badaniach studentów. Najślabiej natomiast oceniono kryteria znajomości punktów ECTS, co świadczyć może o niewystarczającej informacji dostarczanych studentowi odnośnie tego tematu przez uczelnię, a jednocześnie rzutuje negatywnie na określony wskaźnik jakości kształcenia, którym jest w tym wypadku promocja. Uzyskane wyniki można poddać porównaniu z uzyskanymi podczas badań jakości kształcenia wśród studentów realizujących program w ramach Erasmus na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Mikkeli. Wśród kwestii poruszanych w tym badaniu znalazło się zastosowanie punktów ECTS na poszczególnych uczelniach macierzystych każdego z respondentów. Wyniki pokazały, że system transferu i akumulacji punktów został zastosowany w każdym z przypadków, co pociąga za sobą ogólną znajomość ECTS. Jednak w obydwu z badań negatywnej ocenie podlegała jakość promocji. Na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie była to jakość informacji dotyczących systemu ECTS, natomiast wśród badanych krytycznej opinii uległa jakość informacji na temat programu Erasmus przed wyjazdem na stypendium. W obydwu przypadkach miało to wpływ na późniejszą ogólną ocenę jakości edukacji.

Jedną z kwestii rozpatrywaną w obu badaniach, była znajomość osoby sprawującej nadzór merytoryczny nad grupą studentów. W przypadku Uniwersytetu Medycz-

nego w Lublinie tą osobą jest opiekun roku, natomiast na fińskiej uczelni jest to kierownik procesu kształcenia, tzw. supervisor, indywidualna osoba dla każdego z międzynarodowych studentów. Respondenci w obu badaniach wyrazili pozytywną opinię dotyczącą tego tematu [11].

Obecny system szkolnictwa wyższego potwierdza konieczność podejmowania wszelkiego rodzaju zabiegów mających na celu ciągłe podnoszenie jakości kształcenia. Z uwagi na brak badań dotyczących edukacji pielęgniarstwa i fizjoterapeutycznej posłużono się przykładem kształcenia na kierunku stomatologicznym. Ciekawą kwestią rozpatrywaną wśród studentów tego kierunku w Wielkiej Brytanii była ocena długości okresu stypendium zagranicznego w ramach programu Erasmus. Każdorazowo obejmuje on okres minimum 3 miesięcy. Jednak porównując wyniki okazało się, że ten okres dla brytyjskich studentów jest zbyt długi, aby spędzić go poza uczelnią macierzystą, natomiast dla studentów przebadanych w 2008 roku przebywających na stypendium w Uniwersytecie Nauk Stosowanych, okazał się niewystarczający na zdobycie wystarczających doświadczeń [12].

WNIOSKI

Na podstawie przeprowadzonych badań wstępnych, które miały na celu ocenę jakości kształcenia wśród studentów korzystających z programu Erasmus, z uwagi na niewielką liczebność grupy badanej, ostrożnie można postawić następujące wnioski:

1. Ogólna ocena oferowanego kształcenia na UNSM była na wysokim poziomie.
2. Oczekiwania studentów pielęgniarstwa i fizjoterapii w trakcie realizacji edukacji w ramach programu Erasmus zostały spełnione w stopniu zadowalającym.
3. Negatywna ocena studentów dotyczyła jakości przekazywanych informacji na temat programu Erasmus, zbyt mała samodzielność oraz możliwości wyboru jednostek w których odbywały się praktyki zawodowe oraz zbyt krótki okres edukacji.
4. Badane osoby przychylnie wypowiadają się na temat jakości oferty edukacyjnej oraz kompetencji nauczycieli akademickich
5. Wśród korzyści wymienianych przez studentów, zarówno pielęgniarstwa jak i fizjoterapii, wynikających z realizacji programu wymieniono: szansę zapoznania się z fińskim systemem ochrony zdrowia, naukę języka obcego, możliwość rozwoju indywidualnych umiejętności oraz zdobycie doświadczenia zawodowego.

Pozytywnym aspektem tego rodzaju edukacji były dodatkowe korzyści dostrzegane przez studentów, które należy traktować jako postulaty zwiększenia efektywności tego typu kształcenia, a były nimi: wydłużenie czasu stypendium, ulepszenie porozumienia uczelnianego pomiędzy instytucją przyjmującą a macierzystą oraz poprawa jakości informacji przekazywanych studentom przed wyjazdem. Dodatkowym atutem edukacji realizowanej w ramach programu Erasmus na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Mikkeli jest to, że w opinii studentów będzie ona miała znaczący wpływ na przyszłą praktykę zawodową. O wysokim poziomie zadowolenia wśród uczestników

stypendium może również świadczyć deklaracja o chęci kontynuowania studiów na fińskiej uczelni.

PIŚMIENNICTWO

- Kristofferson D., Sursock A., Westerhijden D. Jakość kształcenia w szkolnictwie wyższym. Podręcznik metod zapewniania jakości., Opole 2000 (badania Harvey i Green)
- Hoffman za: M. Hammersley, P. Atkinson. Metody badań terenowych, Wyd Zysk i s-ka, Poznań 2000
- Payne A. Marketing usług, PWE, Warszawa, 1996
- Gummerson E. Relationshipmarketing as a paradigm shift: some conclusion from the 3OR aproach. Management Decision, 1997, s. 267 – 272
- Zeithalm V., Berry L., Parasuraman A. The nature and determinants of customer expectation of service, Journal of the Academy of Marketing Science, 21, 1993, s. 1 - 12
- Łącka Z., Noworol Cz. Ocena jakości kształcenia w kontekście zarządzania uczelnią wyższą, w: A. Brzezińska i J Brzeziński (red.) Ewaluacja procesu kształcenia w szkole wyższej, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań 2000, s. 175 - 210
- Haller S. Measuring service quality – the results of longitudinal study in the sector of further education. Quality Management in Service III, 5, 1993, s. 231 – 232
- Hornowska E. O pomiarze jakości usług w obszarze edukacji. (w.) J. Brzeziński, A. Brzezińska, A. Eliaz (red.) Ewaluacja a jakość kształcenia w szkole wyższej. Wydawnictwo Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej „Academica”, Warszawa 2004
- www.esn.pl [data wejścia 20.10.2010]
- Sadurska, A. Wrońska, I., Walas, L., Wysockiński, M., Fidecki, W. Satysfakcja studentów ze studiów na kierunku pielęgniarstwo Uniwersytetu Medycznego w Lublinie., Problemy Pielęgniarstwa, 2008, tom 16 nr 1-2
- Kościółek A., Cuber T., Kobyłecka E. Ocena jakości przygotowania studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie z zakresu organizacji toku studiów., Pielęgniarstwo XXI wieku, 2009, Nr 26 – 27
- Oliver R., Sanz. M. The Bologna Process and health science education: times are changing, Medical Education 2007, 41, s. 309 - 317

Praca przyjęta do druku: 28.112010

Praca zaakceptowana do druku: 9.12.2010